

Kip

Het verhaal van de kip en het ei

Kippen hebben het druk. Ze leggen het hele jaar door eieren, iedere dag weer een ei. Andere vogels leggen alleen eieren in het voorjaar als een mannetje met ze gepaard heeft. Vogels leggen eieren om zich voort te planten. Als de eieren bevrucht zijn, komen er na een broedtijd kuikentjes uit.

Haan en hen

Een vrouwelijke kip noemen we een hen, een mannelijke kip een haan.

Hennen leggen eieren en broeden ze uit. Daarom hebben ze minder opvallende kleuren dan hanen, want als ze op hun nest zitten, mogen ze niet opvallen.

Hanen pronken met hun veren om indruk te maken op de vrouwtjes en andere hanen te verjagen. Daarom hebben ze meer kleur, langere staartveren en een grotere kammen op de kop dan hennen. Bovendien is het indrukwekkende 'kukelekuu!', het gekraai van de haan, veel opvallender dan het 'Tok-tok-tok' gekakel van de hennen.

Bij mensen noemen we een groot vertoon van spierballen, met borst vooruit lopen en praatjes maken door mannen ook wel haantjesgedrag.

Verenpak

Een kip heeft verschillende veertjes. Op haar borst heeft ze dekveren. Die veertjes zijn lekker warm. Als een hen broedt, houdt zij met de dekveertjes de eieren warm. De donsveertjes zitten op de buik en zijn het ondergoed van de kip. Ook deze veertjes zijn voor de warmte en zorgen ervoor dat de kip het niet koud krijgt.

Kippen gaan niet in bad. Ze nemen een stofbad om schoon te worden. Dat doen ze om van hun vlooiën of luizen af te komen. Als het heel warm is, is het ook lekker om een stofbad te nemen, want dat stof is koel.

Een kip verwisselt één keer per jaar zijn veren. Dit noem je ruiën. De rui kan wel tien weken duren, pas dan is het een nieuwe verenkleed weer compleet. In de winter krijgt een kip nieuw dons dat warmer is.

Kop

Een kip kan de kop in alle richtingen draaien. Dat komt door de veertien halswervels die kippen hebben. Mensen hebben er maar zeven. Ze kunnen dus wel alle kanten op kijken, maar niet ver. Wat verder dan 50 meter bij hen vandaan gebeurt, kunnen ze niet zien. Kippen zien kleuren ook anders. Rood en geel kunnen ze het best zien.

Niet elke kip heeft dezelfde snavel. Sommige kippen hebben een korte snavel, andere een lange. Er zijn ook kippen met een gebogen snavel. Alle kippen gebruiken hun snavel bij het zoeken naar voedsel.

Vliegreuen

De meeste vogels vliegen, maar buiten wat heen en weer gefladder, zie je kippen eigenlijk nooit vliegen. Ze hebben namelijk niet zulke sterke vleugels. Bovendien zijn hun botten niet hol van binnen, zoals bij de meeste vogels. Daardoor zijn ze te zwaar om goed van de grond los te komen.

Hoe maakt een hen een ei?

Als bij een hen een eicel rijpt, dan wordt het een geel bolletje. Dat gele bolletje kennen we als de dooier van een ei. De dooier valt in de eileider van de hen. De eileider is een gekronkelde buis van zo'n 75 centimeter lang. De dooier zakt langzaam door de eileider naar buiten. Onderweg wordt hij netjes ingepakt. Eerst komt er eiwit omheen, daarna twee vliezen en als laatste de schaal.

Terwijl het ei door de eileider glijdt, komt er aan de voorkant een puntvorm en blijft de achterkant stomp. Bijna iedere dag komt er een nieuwe gele dooier in het begin van de eileider. In het lijf van een hen duurt het 25 uur totdat een ei helemaal klaar is. Daarom leggen kippen bijna iedere dag een ei. Soms vallen twee balletjes eigeel tegelijk in de eileider van de hen. Zo'n ei heet een dubbel-dooier.

Eieren raken dus in principe nooit op, alleen gaan kippen wel minder eieren leggen als ze ouder worden.

Kippen met witte oorlellen leggen witte eieren. Kippen met gekleurde lellen leggen bruine eieren. De kleur van de eierschaal heeft dus niets te maken met het voer van de kip. De smaak van de eieren wél en die smaak heeft dus weer niets met de kleur te maken. Als een kip een ei legt, is het warm en ook meteen hard van buiten.

Eieren uitbroeden

Als een hen paart met een haan, raken haar eieren bevrucht. In bevruchte eieren kunnen kuikens groeien. Daarvoor moet het ei wel op de goede temperatuur blijven.

Daarom broeden hennen op hun eieren. Als ze een aantal eieren heeft gelegd, gaat ze erop zitten. Het duurt 21 dagen voordat een kippenei is uitgebreed. Een broedende kip noemen we een kloek.

Kuikens

Het jong van een kip noemen we kuiken. Een kuikentje wordt dus geboren uit een bevrucht ei. Het ei wat jij eet, is niet bevrucht, daar kan dus geen kuiken uit komen!

Als een kuikentje in een ei groeit, krijgen ze boven op hun bek een bobbeltje. Dit bobbeltje heet een ei-tand. Als een kuikentje groot genoeg is om uit het ei te komen, dan tikt hij met zijn ei-tand het ei kapot. Een uurtje nadat ze uit het ei gekropen zijn, kunnen ze al rondlopen.

Broedmachine

Voor het uitbroeden van eieren gebruiken kippenhouders in plaats van de moederkippen vaak een broedmachine. Dat is een kast met warme lampen, die precies de juiste temperatuur heeft om de kuikens in de eieren goed te laten groeien. Broedmachines kunnen veel meer eieren tegelijk uitbroeden.

